

Phẩm 15: HAI HẠNH

Bấy giờ, Phật bảo Mạn-thù-thất-lợi rằng:

–Thiện nam, nếu Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa phải thành tựu mặt trước và mặt sau của Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vì sao? Vì các Đại Bồ-tát có hai loại hạnh: Một, thành tựu Bát-nhã; hai, giáo hóa hữu tình.

Bấy giờ, Bồ-tát Mạn-thù-thất-lợi liền bạch Phật rằng:

–Bạch Thế Tôn, thế nào là Đại Bồ-tát thành tựu Bát-nhã, giáo hóa hữu tình?

Phật bảo Bồ-tát Mạn-thù-thất-lợi rằng:

–Thiện nam, nếu Đại Bồ-tát từ khi mới hành Bát-nhã cho đến cuối cùng, đều lìa tâm dụng công, thuyết pháp không cùng tận, không gián đoạn, làm cho hữu tình thoát khỏi cảnh giới ác của ba cõi để họ an trú cảnh giới lành, hoặc khiến họ chứng được Thánh quả Tam thừa thì này Mạn-thù-thất-lợi, đó gọi là các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa để giáo hóa hữu tình. Mạn-thù-thất-lợi, nếu Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thành tựu vô biên vô vi Bát-nhã. Đó gọi là các Đại Bồ-tát tự hành Bát-nhã. Vì sao? Vì Bát-nhã có thể viên mãn tất cả công đức.

Mạn-thù-thất-lợi liền bạch Phật rằng:

–Bạch Thế Tôn, các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa tu hành pháp nào để tương ứng trí Nhất thiết trí?

Phật bảo Bồ-tát Mạn-thù-thất-lợi rằng:

–Thiện nam, nếu Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tu pháp chân thật của trí Nhất thiết, xa lìa sự nghi bần, vô tướng nhiễm mầu, nghĩa lý thâm sâu không thể quán sát, rất khó thông đạt, thường trụ sự vắng lặng, mát mẻ biến khắp, không có phân biệt, không vướng mắc, không ngăn ngại, tùy thuận đúng lý nhưng không chấp giữ? Ở trong các pháp rất là tịch tĩnh, không gì trên hết, không gì sánh bằng.

Mạn-thù-thất-lợi, khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, các Đại Bồ-tát tu pháp hành này thì tương ứng với trí Nhất thiết trí.

Mạn-thù-thất-lợi lại bạch Phật rằng:

–Bạch Thế Tôn, các Đại Bồ-tát ở trong cảnh giới nào mà hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa?

Phật bảo Bồ-tát Mạn-thù-thất-lợi rằng:

–Thiện nam, khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, các Đại Bồ-tát phải nhất định phải ở trong cảnh giới sâu mầu, cảnh giới rộng lớn, cảnh giới công đức.

Mạn-thù-thất-lợi, cảnh giới sâu mầu là bản thể vô vi, không vướng hai bên cũng chẳng lìa nhau, tự tánh thanh tịnh giải thoát các sự, chướng ngại, không thể nghi bần không thể đo lường, chẳng ở cùng với tất cả Thanh văn và Độc giác.

Mạn-thù-thất-lợi, cảnh rộng lớn là tất cả công đức của chư Phật Như Lai, hai pháp đại Bi, Bát-nhã làm tánh, lìa tướng phân biệt, không có tâm dụng công, làm lợi lạc cho hữu tình không lúc nào tạm bỏ. Các pháp nói ra đều vừa ý người nghe.

Mạn-thù-thất-lợi, cảnh giới công đức là các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tương ứng với tất cả công đức: Ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp, tùy theo căn cơ tánh hạnh của các hữu tình chỗ ưa muốn các hình tướng khác nhau thế nào thì năng lực oai thần của Phật đều thị hiện như vậy. Nghĩa là hoặc thị hiện Đổ-sử-đa, hoặc thị hiện từ cõi trời hạ sinh xuống châu Thiệm-bộ, hoặc hiện ở trong thai, hoặc hiện lúc sơ sinh, hoặc hiện đồng tử, hoặc hiện cảnh đi dạo, hoặc thị hiện xuất gia, hoặc thị

hiện tu khổ hạnh, hoặc hiện dưới cội Bồ-đề, hoặc hiện sự chứng quả vị Giác ngộ cao tốt, hoặc hiện chuyển xe pháp, hoặc thị hiện nhập Niết-bàn. Thị hiện các tướng khác nhau như vậy đều vì sự giải thoát sinh tử của hữu tình. Mạn-thù-thất-lợi, như vậy gọi là cảnh giới sở hành của các Đại Bồ-tát lúc hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa.

Mạn-thù-thất-lợi liền bạch Phật rằng:

–Bạch Thế Tôn thật là hy hữu! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này của Bồ-tát là cảnh giới Phật không thể nghĩ bàn.

Phật bảo Bồ-tát Mạn-thù-thất-lợi rằng:

–Đúng vậy, đúng vậy, đúng như ông nói! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa là pháp bất cộng, là pháp không thể nghĩ bàn. Vì sao? Tất cả phàm phu, Thanh văn, Độc giác không thể thông suốt vì chẳng phải cảnh giới ấy, trừ Đức Phật Thế Tôn không ai có thể đạt được. Vì sao? Vì nghĩa chân như của các pháp rất thậm thâm, tự tại, chẳng động, thâm nhiếp cả cõi vô lậu, làm cho các loài hữu tình được trọn vẹn sự lợi lạc, cho nên gọi là cảnh giới chư Phật, vượt đường ngôn ngữ, thâm nhiếp Thắng nghĩa đế, xa lìa sự tìm tòi, phân biệt, nghĩ bàn, pháp thế gian chẳng thể nào so sánh, ví dụ kịp, là thượng phẩm trong tất cả các pháp, không ở trong sinh tử cũng chẳng trụ Niết-bàn.

Mạn-thù-thất-lợi, khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, các Đại Bồ-tát có năm việc không thể nghĩ bàn:

1. Tự tánh.

2. PHƯƠNG XỨ.

3. Các trụ.

4. Nhất dị.

5. Lợi lạc.

Mạn-thù-thất-lợi, thế nào là tự tánh không thể nghĩ bàn?

Tức là chân như của sắc cầu không thể được, lìa chân như của sắc mà cầu cũng không thể được. Thọ, tưởng, hành, thức cũng như vậy.

Tức là chân như của nhãn cầu không thể được, lìa chân như của nhãn cầu không thể được. Nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý cũng như vậy.

Tức là chân như của sắc cầu không thể được, lìa chân như của sắc cầu không thể được. Thanh, hương, vị, xúc, pháp cũng như vậy.

Tức là chân như của nhãn thức cầu không thể được, lìa chân như nhãn thức cầu không thể được. Nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức cũng như vậy.

Tức là chân như của địa giới cầu không thể được, lìa chân như địa giới cầu không thể được. Thủy, hỏa, phong, không, thức giới cũng vậy.

Chân như của pháp hữu cầu không thể được, lìa chân như của pháp cầu không thể được. Cho nên tự tánh không thể nghĩ bàn.

Mạn-thù-thất-lợi, thế nào là phương xứ không thể nghĩ bàn?

Chân như như thế nếu trụ ở cõi Dục thì không thể nghĩ bàn, nếu lìa cõi Dục thì không thể nghĩ bàn, đối với cõi Sắc và cõi Vô sắc cũng như vậy. Hoặc trụ phương Đông không thể nghĩ bàn, hoặc lìa phương Đông không thể nghĩ bàn. Phương Nam, Tây, Bắc bốn góc và phương trên, phương dưới cũng như vậy. Cho nên phương xứ không thể nghĩ bàn.

Mạn-thù-thất-lợi, thế nào là các trụ không thể nghĩ bàn?

Hoặc trụ an lạc không thể nghĩ bàn, hoặc trụ vắng lặng không thể nghĩ bàn, hoặc trụ hữu tâm không thể nghĩ bàn, hoặc trụ vô tâm không thể nghĩ bàn. Thế nên các trụ không thể nghĩ bàn.

Mạn-thù-thất-lợi, thế nào là một là sai khác không thể nghĩ bàn? Ba đời Như Lai đồng ở một chỗ, tự tánh thanh tịnh, thâm nhiếp cõi vô lậu, hoặc là một hoặc sai khác đều không thể nghĩ bàn. Cho nên một và khác đều không thể nghĩ bàn.

Mạn-thù-thất-lợi, thế nào là lợi lạc không thể nghĩ bàn?

Thần lực trí tuệ đồng một pháp giới, Bát-nhã và phương tiện hai tướng bình đẳng, có thể làm cho hữu tình được lợi lạc vô lượng không thể nói được, vượt qua cảnh giới ngôn ngữ nhưng tùy thuận theo căn tánh khác nhau của chúng sinh mà tạo ra nhiều cách nói và nhiều kiểu thị hiện: ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp, tùy theo tâm hữu tình đều thị hiện được.

Mạn-thù-thất-lợi bạch Phật rằng:

–Bạch Thế Tôn, những gì gọi là ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp?

Phật bảo Bồ-tát Mạn-thù-thất-lợi rằng:

–Thiện nam, tướng tốt của Như Lai vô lượng, vô biên, nếu ta nói rộng ra không thể hết được, theo sở thích của thế gian chỉ nói gồm ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp.

Mạn-thù-thất-lợi, thế nào gọi là ba mươi hai tướng?

1. Dưới bàn chân Như Lai bằng đầy, vững chãi khéo đẹp giống như đáy hộp. Đất dù cao thấp nhưng được chân ngài đặt lên đều tiếp xúc đồng đều tất cả.

2. Dưới bàn chân Như Lai có đủ nghìn và những tướng mảnh lười tròn đầy.

3. Tay chân Như Lai đều mềm mại hơn tất cả như bông vải.

4. Ngón tay chân Như Lai đều thon dài tròn đẹp hơn người, biểu lộ sự trường thọ.

5. Giữa kẽ mỗi ngón tay chân của Như Lai như chim nhận chúa có màng lưới thêu dệt màu vàng rực rỡ giống như bức họa đồ kỳ diệu.

6. Gót chân Như Lai rộng dài tròn đầy tương xứng với mu chân, hơn các hữu tình.

7. Mu chân Như Lai nổi cao đầy đặn, xinh đẹp mềm mại tương xứng với gót chân.

8. Bắp chân Như Lai thon tròn như bắp đùi nai chúa.

9. Hai cánh tay Như Lai dài thẳng tròn đầy như vòi voi chúa. Nếu đứng thẳng thì tay đung tới đầu gối.

10. Nam căn của Như Lai ẩn kín như ngựa rông cũng giống voi chúa.

11. Mỗi lỗ chân lông có một sợi lông mềm nhuận xanh biếc và xoay vòng bên phải.

12. Lông tóc Như Lai mượt đều, uốn lên và xoay về bên phải, mềm nhuận xanh biếc, thân thể vàng rực, trang nghiêm rất khả ái khả lạc.

13. Da thân Như Lai mỏng láng mịn trơn, đất bụi nước đều không bám vào được.

14. Da thân Như Lai đều màu vàng thắm, chói sáng như đài Diệu Kim trang nghiêm bằng các thứ báu. Mọi người đều ưa nhìn.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Hai lòng bàn tay, hai lòng bàn chân, hai vai và đỉnh đầu bảy chỗ này của Như Lai đều đầy đặn, sáng láng mềm mại rất dễ ưa thích.

15. Cổ vai Như Lai tròn đầy đẹp lạ.
16. Vai nách Như Lai đều đầy chắc.
17. Dung nghi Như Lai đồ sộ đoan chánh.
18. Thân tướng Như Lai cao rộng đoan nghiêm.
19. Thân thể Như Lai ngang rộng tương xứng, tròn đầy như cây Nặc-cù-đà.
20. Cằm, ngực và thân trên của Như Lai oai dung rộng lớn như sư tử chúa.
21. Ánh sáng từ thân Như Lai thường chiếu ra trong tầm một trượng.
22. Như Lai đủ bốn mươi chiếc răng đều nhau, trắng trong đều khít, trắng hơn kha tuyết.
23. Bốn răng cửa của Như Lai trắng trong bén nhọn.
24. Như Lai thường được thượng vị trong các mùi vị, vì hầu mạch thẳng nên có thể dẫn nghìn nhánh tiết mạch trong thân với nhiều thượng vị.
25. Tướng lưỡi Như Lai rộng dài, mỏng sạch, che được diện luân đến mé tai.
26. Giọng nói Như Lai có âm vang rộng lớn thanh nhã, dù chúng nhiều hay ít đều được nghe.
27. Phát âm vang rền giống như tiếng trống trời, lời nói thuận gọn trong trẻo như chim Tần-già.
28. Lông mi Như Lai như râu chúa, xanh biếc ngang đều chẳng rối.
29. Mắt Như Lai xanh biếc, trong sáng phân minh.
30. Diện luân Như Lai như trăng tròn đầy, tương mây sáng sạch như cung vua trời.
31. Giữa mày Như Lai có chòm lông trắng xoáy quanh bên hữu, mềm mại như múi bông vải trắng đẹp như kha tuyết.
32. Trên đỉnh đầu của Như Lai có cục thịt tròn nổi cao như búi tóc.
Đây gọi là ba mươi hai tướng của Như Lai.
Mạn-thù-thất-lợi, thế nào là tám mươi vẻ đẹp?
1. Móng tay Như Lai hẹp dài, mỏng và láng bóng như hoa đồng đỏ.
2. Ngón tay, chân Như Lai tròn, thon thon dài, ngay thẳng, mềm mại. Xương lóng chẳng hiện.
3. Ngón tay, chân Như Lai đều ngang bằng không so le, ở các kẽ ngón đều đầy đặn.
4. Tay chân Như Lai tròn đầy như ý, mềm sạch sáng láng như hoa sen.
5. Gân mạch Như Lai kết lại bền chắc nhưng ẩn kín không lộ ra.
6. Mắt cá Như Lai ẩn kín.
7. Như Lai bước đi thẳng tiến, bộ dạng ung dung như voi chúa.
8. Như Lai bước đi oai dung nghiêm chỉnh như sư tử chúa.
9. Như Lai bước đi vững thẳng chừng mực, không quá cũng không giảm giống như trâu chúa.
10. Như Lai bước đi oai nghi, tiến dừng như con nga chúa.
11. Khi ngó lại, Như Lai đều quay về bên hữu như voi rừng chúa cả người đều chuyển theo.
12. Lóng đốt Như Lai lần lượt thẳng tròn an bố khéo đẹp.
13. Đốt xương Như Lai kết khít không hở như rỗng bàn.
14. Đầu gối Như Lai rắn chắc tròn đẹp.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

15. Chỗ kín của Như Lai có vắn rất đẹp, đầy đủ uy thế, hoàn toàn sạch sẽ.
16. Thân Như Lai nhuận trơn, mềm mại, bóng bảy, sạch đẹp, bụi đất chẳng dính.
17. Dung nghi của Như Lai đầy đủ, không sợ sệt, cũng chẳng khiếp nhụt.
18. Các phần của Như Lai đều rắn chắc, dày dặn, ăn khớp với nhau.
19. Chi phần của thân Như Lai yên định, trì trọng, chẳng khuynh động, trọn vẹn không hư hoại.
20. Thân tướng Như Lai như Tiên chúa, chung quanh đoan nghiêm, sáng rực chẳng mờ.
21. Xung quanh thân Như Lai có hào quang, khi đi có hào quang chiếu trên thân.
22. Bụng Như Lai vuông thẳng không khuyết, mềm mại, chẳng lộ, các tướng trang nghiêm.
23. Rốn Như Lai sâu tròn, xoay quanh bên phải thanh tịnh sáng trong.
24. Rốn Như Lai dày, chẳng lồi, chẳng lõm, chung quanh đẹp đẽ.
25. Làn da của Như Lai lìa xa bệnh ghẻ lở, cũng không có nốt ruồi tàn nhan và bثور...
26. Lòng bàn tay Như Lai đầy đặn mềm mại, dưới lòng bàn chân bằng phẳng.
27. Vân tay Như Lai sâu dài rõ thẳng, nhuận trơn không đứt đoạn.
28. Môi Như Lai đỏ như quả Tần bà, hai vành môi cân xứng.
29. Khuôn mặt Như Lai chẳng dài chẳng ngắn, chẳng lớn, chẳng nhỏ nhưng đầy đặn trang nghiêm.
30. Lưỡi Như Lai mềm mỏng, rộng, dài, sắc như đồng đỏ.
31. Âm thanh Như Lai vang trầm như voi chúa rống, oai chấn tất cả.
32. Âm vận Như Lai mỹ diệu đầy đủ, như tiếng vang trong hang sâu.
33. Mũi Như Lai cao dài, ngay thẳng, lỗ mũi không lộ.
34. Các răng Như Lai vuông thẳng trắng đẹp.
35. Các răng Như Lai tròn trắng sáng sạch, bén nhọn.
36. Mắt Như Lai trong, xanh, trắng phân minh.
37. Mắt Như Lai rộng dài như tép hoa sen xanh nên mọi chúng sinh thấy đều vui thích.
38. Lòng mi Như Lai trên dưới ngang bằng, dày dặn chẳng trắng nhạt.
39. Đôi mắt Như Lai dài nhưng chẳng trắng, rậm, nhỏ mà mềm.
40. Đôi mày Như Lai dật mướt thứ tự, sắc biếc như lưu ly.
41. Đôi mày Như Lai cao, rõ, sáng như hình trăng non.
42. Tai Như Lai dày, rộng, lớn dài, hai trái tròn rủ xuống.
43. Hai tay Như Lai ngang bằng đẹp lạ, tránh xa lỗi lầm.
44. Dung nghi Như Lai hay khiến cho người thấy Ngài đều ái kính không còn sự tổn hại, không còn sự ô nhiễm.
45. Trán Như Lai rộng, tròn đầy, bằng phẳng, hình tướng đẹp lạ.
46. Phần trên của thân Như Lai viên mãn như sư tử chúa oai hùng vô địch.
47. Tóc đầu Như Lai dài, dày dặn, suông, xanh biếc chẳng bạc.
48. Tóc Như Lai thơm, sạch, nhỏ, mềm, trơn, xoắn tròn.
49. Tóc Như Lai dài đều không rối cũng chẳng kết chùm.
50. Tóc Như Lai bền chắc, chẳng đứt, hoàn toàn không rụng.
51. Tóc Như Lai trơn láng, sáng rực đẹp lạ, chẳng dính bụi bẩn.
52. Thân Như Lai vững vàng, rắn chắc như thân Naladiên.

53. Thân thể Như Lai cao lớn ngay thẳng.
 54. Các lỗ của Như Lai thanh tịnh tròn đẹp.
 55. Thân Như Lai có năng lực hơn ai hết.
 56. Thân tướng Như Lai được tất cả chúng sinh ưa ngắm nhưng không chán đủ.
 57. Khuôn mặt Như Lai dài rộng đúng cỡ, sáng láng rực rỡ như trăng thu tròn đầy.
 58. Nhan sắc Như Lai thư thái sáng rõ, tươi nhuận cười trước nói sau, chỉ có thuận không có trái.
 59. Diện mạo Như Lai rực sáng vui tươi, xa lìa các lỗi nhăn nhó: xanh, đỏ...
 60. Thân Như Lai trong sạch không bẩn, thường không hôi dơ.
 61. Các lỗ chân lông của Như Lai thường tỏa ra mùi thơm như ý, mâu nhiệm.
 62. Miệng Như Lai thường tỏa ra mùi thơm tuyệt vời.
 63. Tướng đầu Như Lai xoay tròn khéo đẹp như quả Mạt-đạt-na, cũng tựa như các lọng của trời.
 64. Lông thân Như Lai xanh biếc, sáng sạch như lông cổ chim công, dẹt đẹp đỏ rực, sắc giống đồng đỏ.
 65. Âm thanh thuyết pháp của Như Lai tùy theo chúng sinh lớn nhỏ nhưng chẳng tăng, chẳng giảm, đúng lý không chấp trước.
 66. Tướng đỉnh Như Lai không ai thấy được.
 67. Ngón tay, ngón chân của Như Lai thon, phân minh, trang nghiêm đẹp đẽ như màu đồng đỏ.
 68. Khi đi, chân Như Lai cách đất bốn tấc nhưng có hiện ấn văn.
 69. Thân Như Lai rắn chắc, chẳng dựa vào người khác, thân không khinh động cũng không uốn éo.
 70. Oai đức Như Lai vang xa chấn động tất cả, ác tâm nghe thì vui mừng, người sợ hãi thấy được yên.
 71. Âm thanh của Như Lai tùy theo ý chúng sinh mà ban lời hòa nhã vui vẻ, chẳng cao, chẳng thấp.
 72. Như Lai thường tùy theo ngôn ngữ và ý muốn của chúng sinh mà thuyết pháp.
 73. Như Lai thuyết pháp ứng với âm thanh và căn cơ của mỗi chúng sinh.
 74. Như Lai thuyết pháp tuần tự ứng với nhân duyên không lời nào không hoàn hảo.
 75. Như Lai coi chúng sinh bình đẳng như nhau: gặp thiện thì khen, gặp ác thì chê nhưng không có sự ưa ghét.
 76. Phạm làm việc gì, Như Lai đều xem xét trước rồi làm sau, đúng theo quy tắc để người phân biệt một cách thanh tịnh hoàn toàn.
 77. Tướng hảo của Như Lai, tất cả hữu tình không ngắm hết được.
 78. Xương đỉnh của Như Lai cứng chắc tròn đầy.
 79. Dung nhan Như Lai thường trẻ chẳng già, lớp mới luôn thay đổi lớp cũ.
 80. Tay chân và trước ngực Như Lai đều là tướng bậc có đức và cát tướng, vẽ như bức thêu, sắc giống châu đơn.
- Đây gọi là tám mươi vẻ đẹp của Như Lai.